

THUIS IN ONS ALTENA

Verkiezingsprogramma Christen Democraten Altena 2022-2026

CDA Altena
Dé lokale partij voor Altena!

Wie zijn wij:

- *wij zijn een brede volkspartij met een lokaal én sociaal hart;*
- *wij laten ons inspireren door de Bijbel en zijn aanspreekbaar op waarden zoals 'omzien naar elkaar', 'rentmeesterschap' en 'gerechtigheid';*
- *wij zijn geworteld in de klei van Altena, kennen de gemeenschap en spreken de taal;*
- *wij zetten ons netwerk (regionaal provinciaal, landelijk en Europees) in voor Altena;*

Kortom, wij zijn thuis in Altena.

Waar staan wij voor:

- *wij geloven in de kracht van de samenleving van Altena, waarderen én benutten die;*
- *wij verplaatsen ons in ieders situatie en brengen die praktijk het gemeentehuis in;*
- *wij houden de lijnen met onze inwoners kort, zijn altijd benaderbaar én geven thuis;*
- *wij zeggen wat we doen en doen wat we zeggen;*
- *wij geven altijd reactie op vragen en verzoeken en waar mogelijk komen we langs;*
- *wij denken en handelen vanuit kansen in plaats van in 'kan niet, mag niet';*
- *wij beloven geen gouden bergen, maar wel dat we ons voor u/jou inspinnen;*
- *wij zoeken verbinding en samenwerking vanuit vertrouwen;*
- *een dienende overheid, die de menselijke maat belangrijker vindt dan het systeem;*

Ons antwoord op de verharding en polarisatie in onze samenleving is de dialoog;

Luisteren, verbinden, denken én doen!

Vanuit het algemeen belang dienen we ieders belang. Wat goed is voor de één, kan een ander benadelen. Vanuit dat besef willen we Altena vertegenwoordigen, besturen en dienen. Een individueel belang, hoe begrijpelijk soms ook, mag niet het algemeen belang schenden. Daarom kan een overheid niet enkel werken vanuit 'u vraagt, wij draaien'.

Voorwoord

Hoewel dit verkiezingsprogramma zich richt op de toekomst, kunnen we er niet omheen: corona. Dit virus houdt ook ons in Altena al langere tijd in zijn greep. Het heeft onze wereld even stilgezet; houdt ons een spiegel voor, maar leidt ook tot onbegrip, boosheid, frustratie, polarisatie en zelfs confrontatie.

We hebben gezien dat de samenleving niet maakbaar is. Dat we als mensen soms machteloos, kwetsbaar en weerloos zijn. Corona heeft veel leed en verdriet gebracht binnen gezinnen en families in Altena. Sommigen ervaren nog dagelijks de gevolgen: een lege plek in huis of blijvende lichamelijke of psychische klachten.

Ook veel ondernemers in Altena zijn hard geraakt. Bij veel MKB bedrijven is de financiële én emotionele rek er volledig uit. Ze zien hun inspanningen en soms zelfs hun pensioenvoorziening verdampen. Noodzakelijke steunpakketten blijken onvoldoende.

Maar corona heeft ons ook veel inzicht gegeven:

- We hebben ervaren hoe essentieel menselijk contact is; dat een digitaal scherm nooit de vervanging kan zijn van fysieke ontmoeting.
- We ontdekken nog meer dat we elkaar, ook in Altena, nodig hebben om samen verder te komen. En ook hoe waardevol ons verenigingsleven is.
- We hebben gemerkt hoe vindingrijk en veerkrachtig onze ondernemers zijn.
- We hebben meer waardering gekregen voor de kwaliteit van onze buitenruimte; de waarde van ruimte en groen, de mooie natuurgebieden en wandel- en fietsroutes in onze omgeving.
- Ook onze woning zijn we anders gaan waarderen. Soms bleek er te weinig ruimte om thuis te werken. Onze woning werd nog meer onze veilige haven.
- We hebben tevens ervaren dat filerijden vaak een keuze is, dat het ook anders kan en dat vaker thuiswerken zeker een optie is.

Met deze ervaringen op zak willen we vol nieuwe energie bouwen aan een duurzaam, leefbaar én veilig Altena.

Samen!

Zodat we verder kunnen schrijven aan het verhaal van Altena.

Het verhaal van Altena: met de voeten in de klei en het hoofd naar de hemel

Altena telt 20 dorpen en één vestingstad. Stuk voor stuk unieke kernen qua karakter, samenstelling, omvang en sfeer.

Wat ons in Altena bindt, zijn gedeelde normen en waarden, zoals **omzien naar elkaar, gemeenschapszin, verantwoordelijkheidsgevoel** en het besef dat we ons deel van de aarde slechts als **rentmeesters** in bruikleen hebben van onze (klein-)kinderen.

We zijn nuchtere aanpakkers en harde werkers. We zijn ingetogen trots, blijven gewoon en benutten onze talenten.

Met schreeuwers en klagers hebben we niet veel op. Wel zijn we gehecht aan onze vrijheid en onafhankelijkheid. We doppen het liefst onze eigen boontjes.

Er wordt niet in eerste instantie naar de overheid gekeken. We willen er zelf wat van maken.

Onze handelsgeest is goed ontwikkeld, we zijn creatief, zakelijk en vindingrijk. We vermenigvuldigen graag, maar kunnen zeker ook delen.

We hebben respect voor wat voorbije generaties nalieten aan historisch kapitaal in sociaal, cultureel en religieus opzicht. Op ons erfgoed zijn we zuinig.

We houden van ons open landschap, koesteren de vergezichten, voelen ons verbonden met de vruchtbare polderklei. Net als de meanderende dijken, de laanstructuren, de stroomruggen, de sloten en kreken bepalen zij de kwaliteit van Altena.

Wij groeten elkaar nog op straat. We springen voor elkaar in de bres, waar nodig. Steken een helpende hand toe wanneer dat gewenst is. We zijn zorgzaam en houden elkaar in het oog.

Dit alles maakt ons eiland zo uniek. We zijn ten diepste meer een Wij-land dan een eiland.

Maar Altena is niet af. We hebben het goed, maar we willen verder, want stilstand is achteruitgang. We moeten verder! Vanuit de wens om Altena op een goede wijze door te geven aan onze kinderen en kleinkinderen. We zien dan nog een flink aantal vraagstukken op voor ons liggen, zoals woningnood, klimaat, zorg, werk, bereikbaarheid en verbinding.

CDA Altena wil graag in samenspraak met inwoners en ondernemers verder werken om het verhaal van Altena een mooi vervolg te geven.

Zodat iedereen zich thuis kan (blijven) voelen in ons Altena!

Waar staat de gemeente Altena op dit moment?

Altena is als gemeente nog heel jong. We groeien elke dag naar volwassenheid. Met vallen en opstaan leren we. Maar we zijn er nog niet. De klus is niet af. Dat is het eerlijke verhaal.

Een fusie van drie organisaties kost tijd. De impact van corona heeft ons daarbij niet geholpen, evenmin de krapte op de arbeidsmarkt. Desondanks is in korte tijd veel gerealiseerd, zie ook per dorp vanaf pagina 33:

- ✓ Al het beleid van de voormalige gemeenten is in twee jaar omgezet naar Altena beleid.
- ✓ Woningbouw staat met stip op onze agenda, want in Altena gunnen we elkaar een betaalbaar (t)huis. Starters, gezinnen, ouderen krijgen daarmee perspectief op wonen.
- ✓ We investeerden fors in de zorg en tevens hervormen we om het sociale gezicht van Altena de komende jaren in tact te kunnen laten.
- ✓ Duurzaamheid is een werkwoord geworden in Altena. We lopen voorop in de regio als het gaat om het aantal zonnepanelen op onze woningen.
- ✓ Qua onderhoud van wegen en bermen is een mooie inhaalslag gemaakt. Er wordt geïnvesteerd in uitbreiding van fietspaden én verlichting van wegen tussen de dorpen.
- ✓ Diverse scholen en accommodaties zijn, of worden, vernieuwd.
- ✓ Wij lopen voorop als het gaat om het scheiden van ons afval en het hergebruik ervan.
- ✓ De werkgelegenheid in Altena is hoog, het aantal uitkeringen laag.
- ✓ De financiële huishouding is meer dan op orde en de reservepositie is prima.
- ✓ De lasten voor onze inwoners zijn laag. Zeker in vergelijking met het landelijk gemiddelde.
- ✓ Met talloze inwonersinitiatieven werken we samen en ondersteunen die.

Kortom, Altena mag er zijn en daar zijn we trots op!

Er is echter ook nog veel te doen. Niet alles wat we wilden is gelukt, daar moeten we ook eerlijk over zijn (zie hoofdstuk 10). De dienstverlening moet naar een hoger plan, communicatie kan vaak beter. Daarom: de punten op de i zetten en de basis verder op orde brengen.

Wij vragen u/jou als kiezer het vertrouwen, zodat we hier met volle inzet aan verder kunnen werken. Dat vertrouwen motiveert ons elke dag. CDA Altena geeft altijd thuis. Laat ons SAMEN met u en jou het karwei afmaken!

Hoofdstukken

1. Thuis in Altena	6
<i>Over onze kernen, veiligheid, ontmoeting, onderhoud en participatie</i>	
2. Een huis in Altena	8
<i>Over bouwen, wonen en huisvesting</i>	
3. Samenleven in Altena	10
<i>Over het verenigingsleven, jongeren, ouderen, veteranen en eenzaamheid</i>	
4. Actief Altena	13
<i>Over gezondheid, sport, zorg en armoede</i>	
5. Duurzaam Altena	17
<i>Over schone lucht, bodem, en energie, helder water, het landschap, CO2, licht en bomen</i>	
6. Ondernemend Altena	20
<i>Over leren, werken, (familie-)bedrijven, de agrarische sector, lokaal inkopen en een dag rust</i>	
7. Altena op de kaart	25
<i>Over verkeer, openbaar vervoer, glasvezel, toerisme, media, kunst, cultuur en evenementen</i>	
8. Ten dienste van Altena	29
<i>Over dienstverlening, lokale lasten en het gemeentehuis</i>	
9. Nawoord	
10. Wat bereikten we niet en wat wel?	

Hoofdstuk 1 Thuis in ons Altena

Over onze kernen, veiligheid, ontmoeting, onderhoud en participatie

Altena telt 21 kernen (20 dorpen en een vestingstad), elk met zijn eigen karakter en kleur. Onderlinge samenhang, het verenigingsleven en het omzien naar elkaar zijn belangrijke dragers.

Wij willen hierop voortbouwen en **investeren in alle kernen**, zodat de leefbaarheid voor jong en oud in stand blijft en waar nodig wordt verbeterd.

Wij vinden het belangrijk om te weten wat er speelt in onze 21 kernen. We willen **direct contact met inwoners** en maken daarbij o.a. gebruik van dorpsraden, (digitale) panels en bezoeken maatschappelijke organisaties of bewonersinitiatieven. De bestaande dorpsbudgetten dragen bij aan versterking van de leefbaarheid.

Omzien naar elkaar en zorgen voor elkaar is erg belangrijk. Het landelijke overheidsbeleid is erop gericht om meer te vragen van de eigen kracht van inwoners en hun sociale netwerk. Maar sommigen hebben hier extra steun bij nodig vanuit de samenleving of de gemeente. Verenigingen, vrijwilligersorganisaties en kerken spelen een belangrijke rol in het verbinden en ondersteunen van mensen. Deze veelheid aan inzet voor de samenleving koesteren wij.

Veiligheid

Onze kernen dienen veilige plekken te zijn. Zaken die daarvoor een bedreiging vormen, zoals criminaliteit, alcohol- en drugsoverlast, vandalisme, fraude ondermijnen onze samenleving. Daar past maar één antwoord op: doelgericht aanpakken! Samen voorkomen dat dit nodig is, is nog beter. Elkaar aanspreken mag weer de norm worden.

De wijkagenten zijn **zichtbaar aanwezig** én aanspreekbaar op straat. Toezichthouders zijn ondersteunend aan een veilige, schone leefomgeving. Ook zij zijn zichtbaar aanwezig en weten hoofdzaken te scheiden van bijzaken.

Ontmoeting en sociale samenhang

Het dorp of de stad zijn plekken waar we elkaar ontmoeten, waar we lief en leed delen, maar ook waar we een ommetje maken. Fysieke ontmoetingsplaatsen, zoals dorpshuizen, scholen, sportaccommodaties zijn belangrijk om elkaar te kunnen treffen. De gemeente bevordert dat deze huiskamers van Altena voor iedereen toegankelijk zijn. Ontmoeting draagt bij aan sociale samenhang en vermindert de anonimiteit.

Goed onderhoud

De buitenruimte is van ons allemaal daarom zetten we in op een **veilige, duurzame én toegankelijke** openbare ruimte. Speciaal aandacht voor toegankelijkheid van mensen die hier met hun rollator, rolstoel of kinderwagen gebruik van maken.

Wij willen dat inwoners hun woonplaats als visitekaartje ervaren. Daarom doen we de (her-)inrichting van groen en wegen graag in samenspraak met onze inwoners. Klachten en knelpunten lossen we snel op.

Begraafplaatsen en ontmoetingsplekken in de kernen worden met extra zorg beheerd.

Bevorderen inwonerparticipatie

De communicatie met onze inwoners vraagt voortdurend aandacht en is belangrijk om draagvlak te organiseren en vast te houden. Van momenten waarop dat minder goed verliep moeten we vooral willen leren om het in het vervolg beter te doen.

Het lukt niet altijd goed om alle inwoners te bereiken. Daarom zijn wij voorstander van het instellen van een spiegelgroep: op basis van een willekeurige selectie worden inwoners uitgenodigd met de gemeente mee te denken.

Het CDA Altena is voor:

- ✓ geregeld contact met inwoners in alle kernen inclusief een ronde in de buitenruimte
- ✓ inwoners meer betrekken bij de inrichting en het onderhoud van het groen
- ✓ kernbudgetten waarmee plaatselijke initiatieven een zetje krijgen
- ✓ actief én zichtbaar toezicht in de kernen
- ✓ initiatieven rondom buurtpreventie, ondersteund door gemeente en politie
- ✓ 'ommetjes rond het dorp', door realisatie van wandelpaden en aanleg van groen
- ✓ een goed toegankelijke openbare ruimte voor rollator, rolstoel en kinderwagen
- ✓ een goed toegeruste flexibele buitendienst, die snel reageert op meldingen
- ✓ beter gebruik van gemeenschappelijk vastgoed (bv dorpshuizen) als ontmoetingsplek

Het CDA Altena is tegen:

- ☹ dorpendiscriminatie, elke kern is ons even lief
- ☹ verdichten van dorpen ten koste van groen en open ruimten
- ☹ coffeeshops
- ☹ experimenten met wietteelt in Altena
- ☹ achterstallig onderhoud

Hoofdstuk 2 Een huis in Altena

Over bouwen, bouwen en bouwen

Voor velen is Altena een vertrouwd thuis. Het gebied kenmerkt zich als een wijds en open landschap met goede voorzieningen verspreid over de kernen. En dat willen we behouden. Bovendien ligt Altena centraal tussen steden als Utrecht, Breda, Den Bosch en Rotterdam en is daarmee een aantrekkelijk woongebied.

Helaas is niet voor iedereen een passend en betaalbaar huis te vinden. Er zal meer gebouwd moeten worden, omdat:

- **senioren** klem zitten. Ze blijven noodgedwongen in een te groot huis wonen bij gebrek aan kleinere woningen. Of ze verhuizen naar een ander dorp waar ze niet geworteld zijn en waar het eigen mantelnetwerk ontbreekt;
- **jongeren** niet aan bod komen en noodgedwongen elders hun heil zoeken. Kennis, kunde en betrokkenheid verdwijnt hierdoor uit de streek, terwijl die hard nodig is;
- **leefbaarheid van de dorpen** wordt mede bepaald door een evenwichtige leeftijdsopbouw. Daarom is bouwen naar behoefte in elk dorp zo belangrijk;
- er een gebrek is aan **betaalbare (huur-)woningen** met een tuin voor oud en jong.

Wij willen eigen inwoners meer kansen bieden op de woningmarkt. Dat kan onder andere door ruimte te bieden aan initiatieven van onderop. Bijvoorbeeld Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO), tiny houses, hofjes of private woningcorporaties.

De woningmarkt zit op slot. Het oprichten van een gemeentelijk woonfonds en actieve grondpolitiek zijn maatregelen waarmee we werk maken van het realiseren van meer woningen voor eigen inwoners. Zo denken we aan bouw van huurwoningen voor het middensegment onder eigen beheer. Ook erfpachtconstructies of variaties hierop zijn bespreekbaar.

Wij zoeken naar mogelijkheden om eigen inwoners meer kans op een woning te bieden.

Wij blijven inzetten op één sterke woningcorporatie in Altena. Deze kan stevig bijdragen aan de woningbouwontwikkeling én de verduurzaming van de woningvoorraad.

Het is noodzakelijk dat per dorp voldoende plancapaciteit beschikbaar is. Hierdoor kan meer gelijkmatig en evenwichtig worden gebouwd in plaats van schoksgewijs. Ook in de kleinere kernen moet meer gebouwd worden, zodat de leefbaarheid op peil blijft.

Woningbouwprojecten worden in afstemming met het dorp ontwikkeld. Wij zijn voorstanders van uitbreiden boven inbreiden om te voorkomen dat dorpen dichtgebouwd worden.

Waar in de linten van het dorp sprake is van leegkomende agrarische bestemmingen, werken we mee aan herbestemming voor wonen/werken aan huis.

Door huisvesting van **tijdelijke arbeidsmigranten** in dorpen, is de woningmarkt nog meer onder druk komen staan. Dat vinden we ongewenst. We streven ernaar dat deze woningen weer beschikbaar komen voor onze inwoners.

Voor wat betreft opvang van asielzoekers én huisvesting van arbeidsmigranten vinden wij dat huisvesting altijd in relatie moet staan tot maat, schaal, draagkracht van de kern.

Altena is bijna welstandsvrij. Alleen voor de vesting Woudrichem en voor monumenten gelden nog welstandsregels. De commissie Ruimtelijke Kwaliteit toets bij grotere ontwikkelingen en inbreidingslocaties of wordt voldaan aan beeldkwaliteit. De leden van de commissie bestaan nu uit mensen van buiten Altena. Wij zijn er voorstander van hier meer lokale expertise in te brengen.

Het CDA Altena is vóór:

- ✓ realiseren van 1250 (huur-)woningen die betaalbaar zijn voor jong en oud
- ✓ versimpelen van vergunningaanvragen
- ✓ woonhofjes waar jong én oud samen wonen
- ✓ het op niveau houden/brengen van het aantal sociale huurwoningen
- ✓ oprichten van een gemeentelijk woonfonds
- ✓ actieve grondpolitiek
- ✓ faciliteren van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) projecten
- ✓ experimenteren met private woningcorporaties
- ✓ alternatieve woonvormen zoals kangoeroe-woningen, tiny houses etc.
- ✓ méér uitbreidingsplannen bij de minder grote kernen
- ✓ verruimen van de starterslening
- ✓ instellen van een blijverslening
- ✓ een zelfbewoningsplicht
- ✓ lokale samenstelling van de commissie Ruimtelijke Kwaliteit

Het CDA Altena is tegen:

- ⊗ het volbouwen van groene zones in de dorpen
- ⊗ het huisvesten van tijdelijke arbeidsmigranten in de dorpen
- ⊗ eenzijdig samengestelde woonwijken
- ⊗ speculatie met woningen
- ⊗ extra opvang van statushouders

Hoofdstuk 3 SAMENLEVEN IN ALTENA

Over het verenigingsleven, jongeren, ouderen, veteranen en eenzaamheid

In Altena staat 'samen' steeds voorop. Dat 'samen' brengt ons meer dan het eenzame eigen ik. Maar ook in Altena staat het 'samen' onder druk en daarmee onze samenleving.

Individualisering en daarop volgend polarisatie, verharding en versplintering sluipt ook ons 'wijland' binnen. Diverse scheidslijnen zien we ontstaan: *oud versus jong, klimaatontkenners versus klimaatbezorgden, hoog- versus lageropgeleiden, mensen met vermogen versus kansarmen, gevaccineerden versus ongevaccineerden, boeren versus burgers, geletterden versus ongeletterden.*

Polarisatie en versplintering draagt niet bij aan oplossingen, maar leiden tot stilstand en meer problemen. In Altena kunnen we laten zien dat het ook anders kan. Door vanuit respect en fatsoen elkaar te benaderen, de dialoog te zoeken in plaats van het uitvergroten van verschillen. Het samen doen begint thuis, op school, op het werk en bij verenigingen. Bestuurders, volksvertegenwoordigers en ambtenaren hebben hierbij hun eigen voorbeeldrol.

Verenigingsleven

Er is sprake van een rijk palet aan verenigingen. Hierdoor bruist het van activiteiten van en door vrijwilligers. Deze dragen bij aan saamhorigheid, levendigheid en creativiteit in de samenleving. Voor onze jeugd is ook het verenigingsleven vormend op hun weg naar volwassenheid. Maar het verenigingsleven staat onder druk. Vrijwilligers zijn schaars en ledenbestanden kalven af.

De waardering voor het verenigingsleven uit zich niet alleen in (financiële) ondersteuning, goede dienstverlening en accommodaties, maar ook in bestuurlijke belangstelling. De gemeente handelt verenigingsproof, door goede randvoorwaarden te scheppen.

Voorkomen van eenzaamheid

Eenzaamheid is een thema dat voorkomt bij ouderen, maar ook bij jongeren. We zetten extra in op het bevorderen van contact tussen ouderen en jongeren, bijvoorbeeld vanuit de maatschappelijke dienstplicht. Maar wij willen ook dat scholen, bedrijven (MKB) en verenigingen vaker een beroep doen op ouderen om als vrijwilliger, coach of mentor kennis en ervaring te delen met jongere generaties.

Armoede brengt vaak eenzaamheid met zich mee omdat er geen geld is om iets te ondernemen. Er zijn veel regelingen, mogelijkheden en organisaties die zich inzetten voor het tegengaan van armoede en eenzaamheid. We zorgen voor meer bekendheid en betere toegankelijkheid van deze mogelijkheden.

Jongeren

Wij zien jongeren graag plezierig en onbezorgd opgroeien in Altena. Drugs, alcohol en andere vormen van verslaving vormen hiervoor een bedreiging en daar moeten we ons samen tegen teweer stellen. Naïviteit in deze is een gepasseerd station.

Wij gunnen onze jeugd de ruimte die nodig is om zich te kunnen ontplooien. Belangrijk hierbij is het hebben van goede voorzieningen zoals een diversiteit aan onderwijs, maar ook voldoende en passende stageplekken, betaalbaar woningaanbod voor starters, gevarieerde sportvoorzieningen, vormen van openbaar of collectief vervoer, op jongeren toegespitst cultureel aanbod en plekken om elkaar te ontmoeten en om uit te gaan.

Voorzieningen zoals de Soos, de Pomp en de Xinix waarderen wij en ondersteunen actief soortgelijke initiatieven. Wij onderkennen dat voor jongeren steeds minder vertier binnen onze gemeente is. We onderzoeken de mogelijkheid naar een late busverbinding naar bijvoorbeeld Gorinchem of Den Bosch.

We zien ook een belangrijke rol weggelegd voor de (sport-) verenigingen, buurtsportcoaches, jongerenwerkers en jeugdcentra. Waar nodig ontvangen jongeren goede hulp en ondersteuning van deze organisaties.

Wij willen in gesprek blijven met jongeren om deze speerpunten verder vorm te geven. De jongerenraad kan hierbij verbindingen leggen en een waardevolle bijdrage leveren aan gemeentelijk beleid.

Ouderen

Senioren nemen nog volop deel aan het maatschappelijk leven en verrijken met hun inzet onze samenleving. Dit menselijk kapitaal brengt naast tijd en inzet ook veel ervaring met zich mee. De grijze kracht willen we op vrijwillige basis inzetten voor maatschappelijke vraagstukken zoals bijvoorbeeld de energietransitie.

Het is belangrijk dat senioren in Altena zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving, veilig oud kunnen worden. Sommige senioren willen kleiner wonen, maar omdat er geen passend alternatief is, blijven ze in een te groot huis wonen. Dit levert voor mantelzorgers extra zorgen op. Daarom is passend en maatgericht bouwen op basis van de werkelijke behoefte urgent.

Juist voor ouderen is het van belang dat voorzieningen in het dorp op orde én toegankelijk zijn en blijven. Daar moeten we alles aan doen. Hetzelfde geldt voor openbaar vervoer.

Wij willen een toegankelijke gemeente zijn. Daarom zijn wegen, straten en pleinen rolstoel- en rollatorvriendelijk.

Samen met de zorginstellingen in Altena willen we zoeken naar voldoende beschikbaarheid voor noodopvang wanneer ouderen ad hoc opgenomen moeten worden. Ook ondersteunen wij de komst van een hospice in Altena.

De menselijk maat geldt ook zeker in de laatste fase van het leven.

Digitalisering is niet voor alle inwoners een begaanbare weg en mag niet tot uitsluiting leiden. Het digitale contact kan het menselijk contact nooit vervangen.

Sterker: Altena investeert in **nabijheid en persoonlijk contact**.

Wij leggen ons niet neer bij eenzaamheid en armoede. Verenigingen en kerken spelen hierbij een waarde(n)volle rol qua signalering en tegengaan van dit vraagstuk.

Initiatieven die eenzaamheid en armoede tegengaan ondersteunen wij.

Veteranen

In Altena wonen veel veteranen. Mensen die in vele landen hebben gediend om vrede en gerechtigheid en menselijke waardigheid na te streven. Niet zelden met gevaar voor eigen leven. Wij hebben groot respect voor de inzet en de offers die daarbij gebracht zijn.

We gaan samen met hen na op welke wijze een **tastbaar eerbetoon** binnen Altena vorm kan krijgen.

Het CDA Altena is vóór:

- ✓ een voor iedereen toegankelijk Altena
- ✓ een actieve jongerenraad
- ✓ meer stage- en leerwerkplekken voor jongeren
- ✓ maatschappelijke stages
- ✓ een dementievriendelijke gemeente
- ✓ realisatie van een hospice in Altena
- ✓ stimuleren van activiteiten voor/van/met jongeren
- ✓ een eerbetoon voor veteranen

Het CDA Altena is tegen:

- ⊗ polarisatie
- ⊗ legalisatie van drugs
- ⊗ digitalisering, waarbij de menselijke maat verloren gaat

Hoofdstuk 4 **ACTIEF IN ALTENA**

Over gezondheid, sport, zorg, armoede

Gezondheid

Gezondheid is een geschenk en een groot goed waar een mens maar ten dele invloed op heeft. Opleiding en kennis, gebruik van **gezonde voeding en voldoende beweging** kan de levensverwachting en kwaliteit van leven positief beïnvloeden. Daarom willen we duurzame voedselproductie en consumptie in Altena stimuleren via een programma circulair voedselsysteem. Ook op scholen willen we hier meer aandacht voor.

Overgewicht, slechte voeding (met name te veel suikergebruik) en verslaving willen we tegengaan door voorlichting, voorbeeldgedrag en het stimuleren van alternatieven.

Een omgeving met voldoende toegankelijk groen draagt bij aan welbevinden en gezondheid van mensen. Het nodigt uit tot meer beweging en ontspanning. Dat geldt ook voor **voldoende sportfaciliteiten**.

Drugs- en overmatig alcoholgebruik ondermijnen het welzijn en de gezondheid van onze jongeren. Maar dat niet alleen. Drugs ondermijnen ook onze samenleving in brede zin. Drugsgebruik zorgt voor een economie van fout geld en criminaliteit. Maar drugs hebben ook een enorme negatieve impact op ons milieu.

Drugsgebruik in Altena mag niet als normaal gezien worden. Een **ketenaanpak alcohol, roken en drugs** blijft belangrijk, waarbij opvoeders, jongerenwerkers, sportcoaches, verenigingen, onderwijs en kerken belangrijke schakels vormen en samenwerken aan het weerbaar maken van onze jeugd. Maar ook het bij elkaar leggen van informatie, zodat we eerder en beter signaleren waar het misgaat.

Aanrijtijden van politie, brandweer en ambulance moeten op orde zijn, zeker als elke seconde telt! Een **dekkend AED-netwerk** is essentieel.

Wij willen bevorderen dat alle kinderen in Altena een EHBO cursus krijgen.

Sport

Sport geeft beweging én verbinding en bevordert de fysieke en geestelijke gezondheid. **Sport is een grondrecht** voor onze inwoners. Dit betekent dat de hoogte van het inkomen geen reden is om niet te kunnen sporten. En het betekent ook dat iedereen een leven lang mag blijven sporten en bewegen.

Wij bieden laagdrempelige sport-, speel en bewegingsactiviteiten in de wijk en het dorp.

De sportverenigingen willen we in hun belangrijke taak ondersteunen. Zij hebben een vast aanspreekpunt bij de gemeente. Samenwerkingen of vrijwillige fusies van sportverenigingen worden actief ondersteund.

Ieder kind moet een zwemdiploma kunnen halen en moet kunnen meedoen met een sportactiviteit. Wij zorgen dat de buurtsportcoaches hun werk kunnen blijven doen voor jong en oud. Ook zorgen we voor sportveldjes en groene speeltuinen in de wijk. Wij bevorderen dat er op scholen meer ruimte komt voor bewegingsonderwijs, omdat we weten dat het ook bijdraagt aan de leerprestaties van kinderen.

Het sportakkoord wordt nader uitgewerkt en verder tastbaar gemaakt in goed overleg met alle betrokken (sport-)partners.

Wij hebben aandacht voor het **onderhouden en verduurzamen van sportaccommodaties**. Sportaccommodaties moeten goed bereikbaar, veilig en goed onderhouden zijn.

Wij zetten in op een veilig sportklimaat, zodat iedereen kan sporten. Daarbij bevorderen we het aanstellen van vertrouwenspersonen bij sportverenigingen.

We benutten de kennis en het organisatievermogen van (sport-)verenigingen bij het tegengaan van uitsluiting, verslaving en geweld en het bevorderen van integratie. We maken daarbij verbinding met onderwijs-, zorg- en jeugdinstanties en veiligheidshuizen.

Sportvissers

Altena telt heel veel sportvissers. Wij zien een rol bij het op kwaliteit brengen of houden van viswater, beschikbaarheid aan viswater en ondersteunen duurzaam vissen.

Zorg

Waar zorg noodzakelijk in Altena is, wordt zorg geleverd, is ons uitgangspunt. De zorg in Altena moet **bereikbaar, beschikbaar én betaalbaar** voor iedereen. De gemeentelijke inspanningen zijn erop gericht de zorg in Altena volhoudbaar te maken voor vandaag, morgen en overmorgen. Juist met het oog op het feit dat de vraag naar zorg al jarenlang toeneemt.

Een steeds grotere uitdaging vormt het beschikbaar hebben van voldoende en gekwalificeerde (thuis-)zorgmedewerkers. Wij willen nagaan hoe we lokaal het zorgberoep aantrekkelijk kunnen maken en houden.

Wij zetten ons in voor behoud van **zorg in de buurt** en regioziekenhuizen om te garanderen dat goede zorg voor iedereen op redelijke afstand bereikbaar is. Huisartsenposten en spoedeisende hulp moeten in de nabijheid beschikbaar blijven.

De maximale aanrijtijd van ambulances moet bewaakt worden. We kiezen voor minder marktwerking en meer samenwerken als basis voor de zorg in onze gemeente, zowel binnen de hele zorgketen als met de buurgemeenten in regionaal verband, zodat een dekkend zorgnetwerk ontstaat.

In de kernen willen we dat de eerstelijnszorg zoveel mogelijk als één team samenwerkt. Daarbij zetten we in op continuïteit. Het is nooit leuk om zorg nodig te hebben, maar iedere keer een andere zorgverlener maakt anoniem. Een vertrouwd gezicht is belangrijk!

Jeugdzorg

Bij problemen in het gezin wordt gewerkt vanuit het principe één gezin, één plan en één regisseur. Hierbij wordt de situatie breed opgepakt met aandacht voor juridische problemen, relationele problemen, ouderschapsproblemen, veiligheid en schuldenproblematiek. En wordt voorkomen dat mensen van het kastje naar de muur worden gestuurd.

Bij relatieproblemen bieden we laagdrempelige relatiehulp, waarbij het belang van kinderen zwaar weegt. We willen één loket voor complexe scheidingen. We zetten ook in op woonvormen, die tijdelijke opvang bieden voor ouders met kinderen in een echtscheidingssituatie. Iedereen heeft recht op **een veilig thuis**. We willen een laagdrempelig, bereikbaar en goed toegerust advies- en meldpunt Veilig Thuis.

We besteden aandacht aan de continuïteit van zorg voor jongeren die 18 worden. Wachtlijsten zijn hier desastreus en worden geminimaliseerd. Een goede zorg bestaat natuurlijk uit een goede samenwerking met huisartsen. We hebben goed contact met de huisartsen en overleggen met hen over de mogelijkheid tot inzetten van praktijkondersteuners voor de Jeugdhulp. We blijven kritisch op de vraag of alle hulp die mogelijk is ook nodig en effectief is.

Geestelijke gezondheidszorg

We hebben extra aandacht voor de geestelijke gezondheidszorg. We willen schrijnende situaties en verward gedrag voorkomen door **betere samenwerking** tussen instellingen en maatschappelijke partners. Ook hebben we aandacht voor de samenwerking tussen de politie en de GGZ. We bevorderen dat buurtbewoners 24 uur per dag terecht kunnen bij één centraal telefoonnummer als zij zich zorgen maken over een buurtgenoot.

Mantelzorgers

Mantelzorgers, het stille zorgcorps, zijn van onschatbare waarde. Vaak zijn het familieleden, vrienden, buurtgenoten of gemeenteleden. Zij worden niet alleen gewaardeerd, maar ook ontzorgd, bijvoorbeeld door goede informatievoorziening, vouchers huishoudelijke hulp, dagopvang en respijtzorg. Bovendien komt er een **contactpersoon mantelzorgers**.

Licht verstandelijk beperkten

Mensen met een licht verstandelijke beperking zijn kwetsbaar. De gemeente is zich hiervan bewust, is hier alert op en heeft ook oog en oor voor deze groep inwoners.

Armoede, schulden en dakloosheid voorkomen

Wij blijven ons inzetten om mensen in de bijstand nieuw perspectief te geven en maken hier concrete afspraken over met de ondernemers en verenigingen (social return) in Altena. Tevens stimuleren wij dat mensen met een bijstandsuitkering een maatschappelijke bijdrage kunnen leveren. De energietransitie, waarbij veel handen noodzakelijk zijn, zien wij als een extra mogelijkheid om mensen aan het werk te helpen. Bij zorg staat de **menselijke maat** centraal.

Wij willen dat zo min mogelijk kinderen in armoede opgroeien. De komende periode willen we het aantal kinderen dat in armoede leeft minimaal halveren. We willen de gezinnen waar deze kinderen opgroeien meer maatwerk bieden en betere schuldregelingen. We willen de risicogroepen preventief bereiken om schulden in de toekomst te voorkomen.

Voedselbanken en kringloopcentra dragen we een warm hart toe en willen wij faciliteren.

Wij willen uithuiszetting vanwege schulden voorkomen, zeker wanneer het om gezinnen met kinderen gaat. Dakloosheid heeft ernstige sociale en psychische effecten voor de betrokkenen en vergroot de problemen en kosten voor de betrokkenen en samenleving. Wij willen dat de (schuld)hulpverleningstrajecten vroegtijdig en effectief worden ingezet. Daarom handhaven we het 'vroeg er op af' project, zodat we zo snel mogelijk erger voorkomen.

Het CDA is vóór:

- ✓ volhoudbare, bereikbare en betaalbare zorg voor iedereen
- ✓ een servicepunt (één loket) voor (sport-)verenigingen
- ✓ het dichtbij houden van sportvoorzieningen bij de kernen
- ✓ onderzoek naar een hockeylocatie
- ✓ een combikortingskaart voor sporters
- ✓ een turnvoorziening bij d'Alburcht
- ✓ op maat ondersteunen van mantelzorgers (bijvoorbeeld door informatie, vouchers huishoudelijke hulp, dagopvang en respijtzorg aan te bieden)

Het CDA is tegen:

- ⊖ bureaucratie in de zorg
- ⊖ wachtlijsten in de zorg
- ⊖ jeugdzorgaanbieders die grote winsten boeken

HOOFDSTUK 5 DUURZAAM ALTENA

Over *schone lucht, bodem, energie, helder water, CO2, het landschap, licht en bomen*

Wat betekent de ambitie van een duurzaam Altena? Niet meer en niet minder dan de wil om Altena beter door te geven aan onze kinderen; rentmeesterschap! Iedereen kan daaraan een bijdrage leveren; als ondernemer én consument. De gemeente geeft hierin zelf het goede voorbeeld en gaat voorop.

Minder CO2 uitstoten en meer CO2 vastleggen

Minder uitstoot van CO2, het verlagen van de footprint kan op veel manieren. Ondermeer door besparen en isoleren, duurzame opwek en elektrisch rijden. We willen we een dekkend netwerk voor elektrisch laden. Minder kopen en lokaal kopen betekent eveneens minder CO2 uitstoot. Een reden te meer om een dag minder kopen te stimuleren.

Meer CO2 vastleggen is ook belangrijk. Het realiseren van bosschages nabij de kernen draagt daaraan bij. Bovendien ontstaan hierdoor ommetjes rond het dorp. Maar ook bijvoorbeeld vastleggen van koolstof in de bodem is een methode om CO2 vast te leggen.

Meer duurzame opgewekte energie

Niet, of veel minder, afhankelijk worden van fossiele brandstoffen is ook een strategische keuze. Daarom zetten we in op elke nieuwe vormen van energie-opwek, die bij het DNA van Altena passen. Wij hanteren de ladder van duurzaamheid: besparen, isoleren, opwek op bestaande (infra-)structuren en bebouwing op water of veld.

Een niet te onderschatten stap is besparen door bewustwording en isolatie. Daarom blijven we inzetten op bewustwording, informeren, besparen, isoleren en ontzorgen vanuit de gedachte wat niet wordt verbruikt, hoeft ook niet te worden opgewekt. Zo bereiden we ons voor op minder aardgasgebruik. We doen dit in slimme en realistische stappen, zodat iedereen kan meedoen. Er vindt een maximale inspanning plaats om energie-armoede te voorkomen.

Prioriteit heeft zon op dak of zon langs infrastructuren. Onze opgave voor zon op veld vertalen we zoveel mogelijk naar zon op dak. Waar zon op veld niet te voorkomen is, zoeken we naar meervoudig gebruik van ruimte (bijvoorbeeld waterberging, biodiversiteit, slimme teelten) en het goed inpassen van dergelijke velden.

We zijn géén voorstander van grote windmolens in Altena in de nieuwe bestuursperiode. Wij vinden het ruimtelijk ongewenst, er is onzekerheid over de lange termijn gezondheidseffecten en we zien dat deze discussie polariserend werkt. We bieden wel ruimte voor kleine windmolens/turbines tot 25 meter masthoogte.

Onvoldoende capaciteit van ons stroomnet

De beperkingen van het stroomnetwerk zijn voor ons geen reden om onze ambitie te beperken. Wij willen alle creatieve mogelijkheden overwegen om opwek en inzet van duurzame energie te realiseren en staan open voor innovaties als bijvoorbeeld algen, waterstof, lokale opslag, etc.

De ambitie Altena energie-eiland spreekt ons zeer aan. Hier maken we werk van.

Klimaatadaptatie en groen bouwen en inrichten

Jaar op jaar ervaren we dat het klimaat aan het veranderen is. Perioden van aanhoudende droogte wisselen af met soms heftige piekbuien. Ook in Altena moeten we alert zijn en investeren in het voorkomen van overlastsituaties. Hierbij werken we nauw samen met Waterschap Rivierenland en alle andere partners in Altena. We werken samen aan betere doorlatendheid van de bodem, meer opslagcapaciteit voor water, geleidelijke afvoer en langer vasthouden van water ook binnen woongebieden.

Groen, natuurinclusief en biodivers bouwen wordt in Altena de norm.

De erven plus regeling en andere groene stimuleringsregelingen zetten we voort. We zoeken naar mogelijkheden braakliggende gronden bloemrijk in te zaaien.

Schone bodem, schoon water en schone lucht

Medicijnresten en drugs komen in ons riool en daarna in sloten en rivieren. Dat is slecht voor het waterleven en lastig voor de bereiding van drinkwater. Samen met o.a. de Rijksoverheid, het waterschap en de zorgsector, moeten we voorkomen dat dit soort stoffen in het oppervlaktewater komen.

Drugsdumpingen bedreigen de kwaliteit van onze bodem, maar ook verstening en verdichting, hetzelfde geldt voor zwerfafval.

Schone lucht is ook een belangrijke voorwaarde voor gezondheid, daarom sluiten we aan bij het Schone Lucht Akkoord tussen Rijk, gemeente en provincie.

Duurzaam (berm-)beheer

In goede samenspraak met natuurorganisaties, de agrarische sector en het Waterschap is Altena overgegaan naar duurzaam bermbeheer. Wij willen deze aanpak de komende jaren voortzetten in voortdurende dialoog met agrariërs en natuurorganisaties. Ook communicatie naar onze inwoners hierover vinden wij belangrijk.

Ook voor beheer van de openbare ruimte geldt dat we dit verder verduurzamen door meer variatie en omarmen van bewonersinitiatieven en groenadoptieprojecten. Bladblazen doen we alleen als veiligheid of ecologie in het geding is. En als we het doen, gaan we voor stil en elektrisch.

Duurzame openbare verlichting

Ruim 70% van de openbare verlichting in Altena is nu LED. Op naar de 100%. De kernen van Altena moeten altijd op z'n minst via een verlichte (fiets-)route bereikt kunnen worden. De fietser mag niet ontmoedigd worden, omdat routes onverlicht zijn. Waar verlichting ontbreekt, leggen we die aan.

Bomen van waarde

Bomen zijn belangrijk onderdeel van een dorpsgezicht en dragen bij aan de kwaliteit van onze omgeving. Voor elke boom die wordt gekapt in het openbaar groen worden er twee teruggeplaatst. Voor waardevolle bomen en boomstructuren is een kapvergunning nodig. Particulieren die waardevolle bomen op hun perceel hebben, ondersteunen we via een in te stellen **bomenfonds**. We investeren in meer bomen in Altena en realiseren een geboorte- en of levensbomenbos. Gekapte bomen krijgen een tweede leven binnen Altena.

Ons buitengebied

De vraag om ruimte in Altena neemt toe, ons landschap staat onder druk. We zoeken ruimte voor woningbouw, bedrijventerrein, maar ook maatschappelijke vraagstukken als energie-opwek, verlagen CO2 uitstoot en klimaatadaptatie vragen ruimte, alsmede duurzaam agrarisch ondernemerschap. Wij ontwikkelen daarom een gezamenlijke visie op het buitengebied.

Het CDA Altena is vóór:

- ✓ een ambitieus realistische duurzaamheidsagenda
- ✓ vergroening van de dorpen
- ✓ 100% openbare verlichting in LED
- ✓ een open landschap in Altena als unieke kwaliteit
- ✓ meer aanplant van bomen in Altena
- ✓ opwek van zonne-energie primair op bestaande (infra-)structuren, zoals daken

Het CDA Altena is tegen:

- ⊗ grote windmolens in Altena
- ⊗ gaswinning onder Altena
- ⊗ verrommeling van het landschap
- ⊗ betalen voor bezoeken aan onze natuurgebieden door eigen inwoners

HOOFDSTUK 6 ONDERNEMEND ALTENA

Over leren, werken, (familie-)bedrijven, de agrarische sector, lokaal inkopen en een dag rust

Altena telt ruim 30.000 werkenden en met een werkloosheidspercentage van zo'n 2,5% presteren we beter dan het landelijk gemiddelde (circa 4%).

Ongeveer de helft van de beroepsbevolking werkt ook binnen Altena.

De gemeenschap is ondernemend en telt ruim 5600 bedrijven (veel familiebedrijven), 26 bedrijventerreinen en bedrijfslocaties en 235 winkels. Belangrijkste sectoren zijn de agrarische sector, de (maritieme) industrie, bouw, handel en logistiek.

Het ondernemersklimaat in Altena is goed, het arbeidsethos is hoog, maar er is een aantal knelpunten:

- personeelsgebrek, vergrijzing en ontgroening
- aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt
- tekort aan bedrijventerreinen
- bereikbaarheid (vanwege files en weinig OV)
- laaggeletterdheid

Bij de aanpak van deze knelpunten zien we een actieve rol voor de gemeente weggelegd.

Onderwijs

Goed onderwijs passend bij het kind en de levensovertuiging van de ouders is een grondrecht. Onderwijs is wezenlijk voor de ontwikkeling van onze jeugd. Bovendien draagt het onderwijs bij aan de vorming van gezamenlijkheid.

Het beeld dat jongeren geslaagd zijn als ze een zo hoog mogelijke opleiding hebben genoten is achterhaald. Geslaagd ben je pas wanneer je iets doet vanuit passie en gedrevenheid. Ook werken met je handen, het uitoefenen van een ambacht, is wezenlijk voor een goed functionerende samenleving en verdient meer waardering.

Wij willen een ruimer aanbod van stageplaatsen en snuffelstages binnen Altena bevorderen. Wij maken afspraken met scholen en ondernemend Altena om dit mogelijk te maken.

Voor kinderen die extra zorg of ondersteuning nodig hebben vanwege een beperking of hoogbegaafdheid is passend onderwijs beschikbaar.

In samenwerking met scholen en verenigingen wordt krachtig ingezet op weerbaarheid van jongeren als het gaat om vormen van verslaving (alcohol, drugs, roken, ongezond eten, games, etc.). Ook worden kansen en bedreigingen van sociale media meer en beter onder de aandacht gebracht. Pestgedrag kan grote impact hebben. Dit wordt samen met scholen en het verenigingsleven stevig, structureel en thematisch aangepakt.

Het integraal huisvestingsplan voor scholen borgt dat onderhoud, goede ventilatie en verduurzaming van de gebouwen kan plaatsvinden. Ook de kleine scholen in de kernen houden we in stand.

Daarnaast zetten we in op veilige schoolroutes en het vergroenen van schoolpleinen.

Onderwijs en arbeidsmarkt

Veel jongeren komen moeilijk aan een stageplaats tijdens hun opleiding. Een stageperiode is niet alleen belangrijk voor verdere ontwikkeling van vaardigheden en competenties, maar het is ook een voorwaarde om af te studeren of over te gaan naar een volgend studiejaar. We willen daarom dat de samenwerking tussen regionale opleidingscentra en het bedrijfsleven verbetert. Hierdoor komen jongeren makkelijker aan een **stageplekken**.

Initiatieven waarbij werk en opleiding aan elkaar gekoppeld worden juichen we toe. Denk bijvoorbeeld aan de bedrijfsschool van Tibo Veen of de techniekpromotie door Werkendam Maritime Industries (WMI). Ook zien wij mogelijkheden in Altena tot **Campusontwikkeling**.

Familiebedrijven

Altena telt veel familiebedrijven, van plaatselijke winkelier tot internationaal opererende onderneming, vaak lokaal geworteld en maatschappelijk sterk betrokken. Deze familiebedrijven leveren een grote bijdrage aan de leefbaarheid: als werkgever, maar ook als sponsor van het verenigingsleven of door zich in te zetten voor een stichting of goed doel.

Wat familiebedrijven uniek maakt, is dat niet de winst, maar de financiële degelijkheid, goed personeelsbeleid en vooral de continuïteit voorop staan.

Dát type ondernemerschap koesteren wij. Specifieke aandacht voor familiebedrijven is gewenst. Bijvoorbeeld door als gemeente te investeren in kennis, gegevens en dienstverlening en aan te sluiten bij provinciale en landelijke programma's.

Duurzame bedrijventerreinen

Er is onvoldoende uitgeefbare bedrijfsgrond. We moeten op zoek naar **ontwikkelruimte**, maar zijn daarbij kritisch welke type bedrijven we in Altena kunnen faciliteren. Binnen de schaarse ruimte zijn keuzes noodzakelijk. Bedrijven die passen binnen het DNA van Altena, meerwaarde opleveren voor onze topsectoren en werkgelegenheid bieden aan onze inwoners (hoog en laag opgeleid) blijven welkom.

De kwaliteit van onze bedrijventerreinen vraagt meer aandacht. Het zijn nog niet altijd de **groene, inspirerende werklocaties** die ons als visitekaartje van ondernemend Altena voor ogen staan. Wij zien kansen om van circulair denken hier een werkwoord te maken.

Haven Werkendam

Het maritieme cluster in Werkendam is een wezenlijke sector voor Altena. Voor bereikbaarheid over water is de realisatie van een insteekhaven in aanloop naar de derde haven bij Werkendam een belangrijke missie. Verder investeert de gemeente in de ontwikkeling van de Derde Haven, zodat de goede positie van onze belangrijke binnenhaven versterkt wordt.

Huisvesting arbeidsmigranten

Ook in Altena is behoefte aan inzet van buitenlandse werknemers. Goede, menswaardige huisvesting willen wij faciliteren, waarbij een aantal uitgangspunten van belang is:

- de omvang van het aantal te huisvesten arbeidsmigranten moet passen bij de schaal en maat van de omgeving;
- dialoog met en draagvlak in die omgeving is een essentiële randvoorwaarde;
- geen huisvesting van *tijdelijke* arbeidsmigranten in woningen binnen onze kernen.

Lokaal wat kan

Het lokaal afnemen van producten en diensten moet voor de gemeente Altena de standaard zijn! Lokale jonge en of innovatieve ondernemers hebben een streepje voor als het gaat om overheidsopdrachten. We willen bovendien een ondernemersvriendelijke gemeente zijn. Samen met winkeliers in Altena onderzoeken we de mogelijkheid van een **Altenapas** (een lokaal puntenspaarsysteem om lokaal kopen te stimuleren).

Maatschappelijk verantwoord inkopen

We versterken Altena door zoveel mogelijk **lokaal in te kopen** aan te besteden. Hierbij zetten we tevens in op maximaal maatschappelijk verantwoord ondernemen. De gemeente heeft ook hierin een voorbeeldrol. Dit betekent dat niet enkel de prijs doorslaggevend is, maar ook kwaliteit en de effecten op het welzijn van mens en milieu.

Agrarisch ondernemerschap

Altena is anders dan de rest van Brabant! Hier is een mooie balans tussen veeteelt en akkerbouw. Mestoverschotten kennen wij niet, evenmin spanningen tussen boeren en bewoners. Wij werken samen in de dialoog tussen boeren en natuurorganisaties. Daar zijn we trots op en dat koesteren we. Maar dit vraagt ook maatwerk en een op Altenaleest geschoeide gebiedsgerichte aanpak. Belangrijk is dat de provincie hierop aanhaakt.

Agrariërs kiezen zelf hun pad naar duurzame bedrijfsvoering. Zowel voor innovatieve als meer traditionele ondernemers blijft er toekomst in Altena: laat duizend bloemen bloeien.

Gezonde en veilige voedselproductie staat voorop evenals de ambitie om circulair te zijn. Daar waar de gemeente invloed heeft, schept ze hiervoor de juiste voorwaarden. Belangrijk is dat agrarische deskundigheid goed geborgd is bij de vergunningverlening. Een accountmanager met kennis van agrarisch ondernemers draagt hieraan bij.

Ontwikkelruimte is essentieel voor agrarisch ondernemerschap, zowel op eigen erf middels nevenactiviteiten (bijboeren) als binnen Altena. Het buitengebied is primair voor agrarisch ondernemerschap.

Onze agrariërs zijn producent van voedsel, beheerder van het grootste deel van het buitengebied van Altena. Bovendien dragen deze ondernemers voor een belangrijk deel bij aan de economie van Altena en werkgelegenheid. Daarbij zijn onze agrariërs lokaal geworteld, velen vaak al generaties lang. **Een landschap en gemeenschap zonder boeren is zielloos.**

Landbouw en natuur zijn geen tegenpolen. In Altena laten we al zien hoe het samen kan. Denk aan het succesvolle weidevogelbeheer. Boeren en vrijwilligers trekken hier samen op. Ook ten aanzien van klimaatadaptatie kan de landbouw een goede bijdrage leveren. De kwaliteit van de bodem is voor een duurzaam Altena essentieel.

De route naar een duurzame landbouw kan niet zonder de **koopkeuze van de consument**. Ook bij onze inwoners, verwerkers en retail ligt een grote verantwoordelijkheid. De bijdrage die de consument kan leveren aan duurzaam boeren is niet te onderschatten. De gemeente draagt bij aan bewustwording over voeding en stimuleert de lokale keten. In een samenwerkingsprogramma (circulair voedselsysteem) streven we in samenspraak met de sector een aantal doelen na: duurzamer productie, gezonder eten, vaker lokaal (ver-)kopen, verspilling tegengaan, effectiever samenwerken en kennis delen. Wij willen ook bijdragen aan bewustwording van consumenten.

Initiatieven om schoolexcursies naar de boerderij te organiseren willen we ondersteunen.

Goede en veilige ontsluiting van landbouwverkeer in Altena is altijd onderdeel van ons mobiliteitsprogramma.

Geregeld zijn agrariërs slachtoffer van diefstal van materieel (bijvoorbeeld GPS systemen). We brengen dit nadrukkelijk onder de aandacht bij de opsporingsdiensten.

Toekomst voor jonge boeren

Rijk en provincie maken de komende jaren geld vrij voor stoppende agrariërs. Wij willen ook **aandacht en middelen voor de blijvers**. Er moet ook geïnvesteerd worden in de gebieden waar kansen liggen, zoals in Altena. Daarom bepleiten wij een experimenteerstatus voor Altena.

Jonge boeren hebben alleen toekomst als er ook letterlijk ruimte blijft in Altena voor de agrarische sector. Die ruimte willen wij geven voor ontwikkeling, aanpassing bouwblokken, **actieve rol bij kavelruil**, etc. Ook in figuurlijke zin bieden we ruimte door positief mee te denken met innovatieve concepten. Denken vanuit wat mogelijk is, is op termijn goed voor een evenwichtige balans in Altena.

Dat geldt ook voor de stoppende agrarische ondernemers en de invulling van vrijkomende agrarische gebouwen en/of bouwblokken. Belangrijk is dat nieuwe activiteiten de ontwikkeling van de agrarische sector niet onevenredig benadelen.

Rust als kwaliteit

In de gehaaste en gestreste tredmolen van onze samenleving zijn rustmomenten steeds schaarser. De (zondags-)rust in Altena zien wij als een kwaliteit. Vrije winkeltijden zetten (kleine) ondernemers soms ongewenst onder druk. Ook zij hebben recht op rust. Een dag minder kopen draagt ook bij aan verkleinen van onze footprint. Het respecteren van de zondagsrust past bij de identiteit van Altena. De huidige situatie in Altena wordt gehandhaafd.

Het CDA Altena is vóór:

- ✓ een open landschap in Altena als unieke kwaliteit
- ✓ één loket voor agrarische ondernemers
- ✓ geregeld overleg met het Agrarisch Jongeren Kontakt.
- ✓ keukentafelgesprekken met onze boeren
- ✓ handhaven van huidige winkelopeningstijden
- ✓ een korte keten van boer naar bord
- ✓ humane huisvesting van arbeidsmigranten
- ✓ ontwikkelruimte voor bedrijven die voor Altena waarde toevoegen

Het CDA Altena is tegen:

- ⊖ boerenbashen
- ⊖ bovenwettelijke regels voor de sector vanuit de gemeente
- ⊖ grootschalige, intensieve en streekvreemde landbouwbedrijven
- ⊖ logistieke blokkendozen
- ⊖ huisvesten van arbeidsmigranten in de kernen

HOOFDSTUK 7 ALTENA OP DE KAART

Over verkeer, openbaar vervoer, glasvezel, toerisme, media, kunst, cultuur en evenementen

Verkeer en vervoer

De bereikbaarheid van Altena via de vier bruggen en de Wilhelminasluis is kwetsbaar en vraagt blijvende aandacht en lobby bij provincie en Rijk.

Tijdens de werkzaamheden voor de **aanpak A27** wordt ingezet de overlast voor Altena zo klein mogelijk te houden. Permanente voorlichting tijdens de werkzaamheden is cruciaal. Ook biedt de aanpak van de A27 kansen om het onderliggende wegennet te verbeteren.

Wij zien geen aanleiding voor de aanleg van een nieuwe weg dwars door Altena. Wel in goed onderhoud van onze wegen en we investeren in voldoende goede en veilige fietspaden.

De veren zijn belangrijke verbindingen. De verenvloot van Altena blijft wat ons betreft in de vaart, wordt verder geoptimaliseerd en verduurzaamd (elektrisch varen). Vaartijden worden zo goed mogelijk afgestemd op de behoefte.

Wij spannen ons in om de Bustransferia Kromme Nol, de Tol en Hank om te bouwen tot vervoershubs met daarbij passende voorzieningen.

Verkeersknelpunten

Altena telt een aantal verkeersknelpunten, zoals De Kromme Nol, de Dijkgraaf Den Dekkerweg en het sluipverkeer op vele plekken. Die moeten in de komende periode worden opgelost.

De bereikbaarheid en de mogelijkheden van parkeren in het **centrum van Werkendam** vraagt eveneens om een snelle aanpak.

Extra aandacht vragen de **schoolroutes**. Onze jeugd moet op een veilige manier naar de scholen kunnen. Goede verlichting op de fiets maar ook van het fietspad is hiervan onderdeel.

Openbaar Vervoer

Het aanbod van openbaar vervoer is de afgelopen jaren sterk teruggelopen. Juist ook voor scholieren en studenten zijn hoge scholen vanuit Altena vaak slecht bereikbaar. We zoeken naar innovatieve en passende oplossingen voor de behoefte die er wel is!

Zo zien wij mogelijkheden voor een **snelbus in Altena** die de Kromme Nol verbindt aan Hank via de N283, maar ook De Tol via de N267 en de N322. Op deze wijze kunnen veel dorpen

worden bediend met een snelbusvoorziening. Ook het automaatje, de deelauto of de belbus zijn voorbeelden van vervoersinnovatie.

Iedereen die afhankelijk is van openbaar vervoer moet hier op een normale wijze gebruik van kunnen maken. Of het nu gaat om vervoer naar werk, familie, ziekenhuis of andere zaken.

Vervoersmogelijkheden voor senioren en mensen met een beperking moeten op orde zijn.

Digitale bereikbaarheid

Wij zijn voorstander van het realiseren van een dekkend glasvezelnetwerk in de kernen en op bedrijventerreinen.

Duurzaam toerisme

Altena is een aantrekkelijk gebied voor toeristen. Het meanderende dijkenlandschap, de openheid van het polderland, de kwaliteit van de Biesbosch en de Nieuwe Hollandse Waterlinie, fraaie dorpen, een unieke vesting en bijzondere natuurparels zoals het Pompveld.

Wat ons uniek maakt, willen we beheren, behouden, ontwikkelen en doorgeven. **Duurzaam kwaliteitstoerisme**, bezoekers die op respectvolle wijze van ons gebied willen genieten, staat centraal. Gematigde toeristische ontwikkeling krijgt kansen, maar Altena wil **geen 'Giethoorn van het Zuiden'** worden!

Met name de Biesbosch vraagt aandacht. Hier liggen zeker kansen, maar er is sprake van druk(-te). De balans tussen natuur en toerisme dient goed bewaakt te worden door slim reguleren. Daarbij houden we oog voor de belangen van de **bewoners in de Noordwaard**. Dat geldt ook voor de status van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Unesco nominatie. Dit biedt zeker kansen voor ons gebied, maar mag Altena vervolgens niet op slot zetten. Wij zijn daarom voor Waterlinie versterkend ontwikkelen.

Op en rond het water willen we integrale handhaving, tegengaan van overlast en verkeersonveiligheid verbeteren. Waar fysiek toezicht tekort schiet, kan **cameratoezicht** (bijvoorbeeld bij de toegangsweg naar de Biesbosch) aanvullend zijn.

Altena kent een mooi netwerk van fiets-, wandel-, ruiters- en kanoroutes. Wij zien nog ruimte voor uitbreiding. Ook onderhoud van paden en bewegwijzering vraagt aandacht.

De toeristenbelasting wordt voortaan volledig besteed aan het behoud en ontwikkelen van het toeristisch profiel van Altena.

Media

In een goed functionerende democratie zijn **kritische, pluriforme, op feiten gebaseerde berichtgeving** en onafhankelijke media belangrijk in de relatie tussen inwoners en gemeentelijke overheid.

De gemeente Altena erkent, stimuleert en waardeert de rol van lokale en regionale media. Ook voor het functioneren van een divers verenigingsleven is betrokkenheid van de lokale- en regionale media van groot belang. Het opstellen van eigen mediabeleid in Altena is gewenst.

Kunst, cultuur en evenementen

Wij vinden het belangrijk dat iedere inwoner zich kan ontwikkelen via muziek, toneel of andere culturele vorming en toegang heeft tot plekken waar kunst en cultuur tot leven komen. Laagdrempelige voorzieningen voor de beoefening van (amateur)kunst zijn daarbij essentieel en de gemeente draagt hieraan bij.

De **bibliotheek is een belangrijke voorziening** en ontmoetingsplaats, die bijdraagt aan cultuureducatie voor de jeugd, laaggeletterdheid aanpakt en digitalisering ondersteunt. Kortom, een waardevolle partner in Altena. Jongeren tot 18 jaar kunnen gratis gebruik maken van de bibliotheek.

Altena telt tal van culturele evenementen waar vele vrijwilligers zich met hart en ziel voor inzetten. Deze evenementen bevorderen de saamhorigheid, vertellen het verhaal van de streek en dragen bij aan historisch en cultureel besef. We denken maximaal met de organisatoren mee om evenementen tot een succes te maken.

Cultuur is niet iets van de happy few, maar van ons allemaal. Een breed aanbod is daarom belangrijk evenals voldoende locaties zowel binnen als buiten. De gemeente ondersteunt de organisatoren, denkt mee in oplossingen en vermindert bureaucratische barrières.

Historisch erfgoed

Wij koesteren ons historisch materiële en immateriële erfgoed door periodiek onderhoud en restauraties. In een erfgoedvisie leggen we vast hoe we in Altena met ons erfgoed omgaan. Binnen het erfgoed van Altena heeft de **vesting Woudrichem** een bijzondere status evenals de molens, groepsschuilplaatsen en forten van Altena. Het zijn de iconen van onze streek evenals de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Voor historische plekken wijken we af van het handboek openbare ruimte en passen we maatwerk toe.

Kerken en kerktorens zijn vaak belangrijke en markante bakens voor onze kernen. Wanneer de functie van kerkgenootschap vervalst, zoeken we naar alternatieve invulling met respect voor de oorspronkelijke functie. Een **kerkenvisie** voor Altena kan hierbij behulpzaam zijn.

Ten aanzien van behoud (onderhoud en restauratie) van onze historische en bijzondere graven wordt een inhaalslag gemaakt. Ook maken we werk van de restauratie van de Oude Sluis in de Buitendijk (Vierbanschesluis) bij Hank. Verder houden we onze archieven op orde en deze worden systematisch gedigitaliseerd.

Het CDA is vóór:

- ✓ ontwikkeling van de derde haven in Werkendam
- ✓ een snelle aanpak van het fileknelpunt Kromme Nol/Heusdensebrug
- ✓ aanpakken van de parkeerprobleem en de doorstroming in het centrum Werkendam
- ✓ verbetering van de doorstroom op de Dijkgraaf Den Dekkerweg
- ✓ een goede aanpak van het sluijverkeer van de A27
- ✓ realiseren van de Altena snelbus (Altenaliner)
- ✓ behoud van goede veerverbindingen
- ✓ veilige schoolroutes
- ✓ creatieve vormen van openbaar vervoer, zoals een belbus of automaatje
- ✓ toeristenbelasting wordt besteed aan zaken waar de toeristen en toeristische ondernemers ook profijt van hebben

Het CDA is tegen:

- ⊖ verder afsluiten van rivierdijken voor gemotoriseerd verkeer
- ⊖ overlast door groepen motorrijders
- ⊖ betalen voor bezoeken aan onze natuurgebieden door eigen inwoners
- ⊖ lastenverhoging
- ⊖ massatoerisme
- ⊖ deelname aan NL Delta

HOOFDSTUK 8 TEN DIENSTE VAN ALTENA

Over dienstverlening, lokale lasten en het gemeentehuis

Dienstverlening

De gemeente is er voor de inwoners en niet andersom. Wij vinden dat de gemeente Altena service en dienstverlening hoog in het vaandel moet hebben staan.

De gemeente Altena werkt zoveel mogelijk op de maat en het ritme van het dorp. En stelt het welzijn van de inwoner boven de regel of het systeem.

Bestuurders en ambtenaren zijn goed bereikbaar en benaderbaar. Het digitale contact kan het menselijk contact nooit vervangen. Sterker nog, Altena investeert in nabijheid en persoonlijk contact. We stimuleren dat medewerkers op locatie komen waar dat van meerwaarde is voor besluitvorming.

Ambtenaren van de gemeente Altena verdiepen zich in de historie en cultuur van de streek. Zij kijken naar wat kan, denken mee in mogelijkheden, zijn creatief, tonen lef, zoeken naar kansen en spreken én schrijven begrijpelijke taal. Regels die we niet snappen willen we schrappen.

Samen hebben we vele ogen die de kwaliteit van de openbare ruimte op orde kunnen houden. Meldingen over de openbare ruimte worden binnen een week opgelost. Duurt het langer dan wordt dat ook gemeld.

Het huishoudboekje op orde

We zullen zuinig én zinnig met gemeenschapsgeld omgaan. We geven niet meer geld uit dan er binnenkomt en zorgen voor voldoende reserves.

Als er tekorten ontstaan kijken we eerst wat er bespaart kan worden voordat er lasten van onze inwoners verhoogd worden.

De ambities van de gemeente Altena moeten bij de portemonnee passen. We investeren duurzaam, dat wil zeggen in duurzame, schone en zoveel mogelijk circulaire producten.

Waar mogelijk maken we gebruik van lokale ondernemers. Dat scheelt alvast in de uitstoot. Op deze wijze blijft het geld dat we investeren zoveel mogelijk in Altena.

We investeren in het eigen personeel, boven externe inhuur. Zodat kennis en contacten op peil blijven, hetgeen de dienstverlening ten goede komt.

Het CDA is vóór:

- ✓ een betrouwbaar, aanspreekbaar en dichtbij bestuur
- ✓ bestuurders en ambtenaren zeggen wat ze doen en doen wat ze zeggen
- ✓ een ja, mits benadering in plaats van een nee, tenzij insteek
- ✓ een aangiftepunt van de politie in het gemeentehuis
- ✓ het kosteloos verstrekken van VOG voor verenigingen
- ✓ het totaal van de lokale lasten laag en stabiel houden
- ✓ kostendekkende leges en heffingen

Het CDA is tegen:

- ⊗ invoeren van een tegeltax of parkeerheffingen
- ⊗ onnodig dure samenwerkingen in de regio
- ⊗ het heffen van OZB op cultureel erfgoed (molens en rijksmonumenten), sport- en verenigingsaccommodaties en dorp- en buurthuizen voorzover niet commercieel.
- ⊗ het schrappen van gemeentelijk nieuws via de weekbladen (niet iedereen is aangesloten op de digitale snelweg)
- ⊗ een weggijkende overheid
- ⊗ leges berekenen bij gestolen rijbewijzen of identiteitsbewijzen
- ⊗ uitbreiding van het gemeentehuis

HOOFDSTUK 9 NAWOORD

Hulde aan Altena!

Het CDA Altena is trots op onze inwoners en ondernemers. Een diepe buiging voor al die onderwijzers en onderwijzeressen, het verplegend personeel en thuiszorgmedewerkers, brandweerlieden, agenten en toezichthouders, agrariërs, opvoeders en mantelzorgers, voorgangers en kerkenraadsleden, bouwvakkers en marktkooplieden, thuiswerkers, vrijwilligers in al die verenigingen van Altena, mensen die werken met het hoofd en met hun handen, onze jongeren die naast school een bijbaan hebben, energiecoaches, zwerfafvalrapers, trainers en sporters, kleine zelfstandigen en ZZP'ers, directeurs van bedrijven en alle andere meelevende en betrokken inwoners.

Samen maken wij Altena. De gemeente is dienstbaar aan deze samenleving. Besturen is mensenwerk.

Wij geven altijd thuis

Het CD(J)A Altena is vanaf de eerste dag na de laatste verkiezingen op bezoek geweest in alle kernen van Altena. Wij bezochten talloze verenigingen en bedrijven. Ondanks corona hebben we veel bezoeken kunnen afleggen of gingen we digitaal met elkaar in gesprek. Dank voor alle genoten gastvrijheid!

Wij zochten de dialoog en brachten de zorgen van mensen naar het gemeentehuis. In veel gevallen leidde dit tot oplossingen of aanpassing van beleid en regels. Niet in alle gevallen, want de eerlijkheid gebied ook te zeggen dat niet alles wat gevraagd wordt, mogelijk is.

Wij danken alle onderstaande organisaties voor de input die wij mochten ophalen:

Dorpsraden

Dorpsraad Drongelen, dorpsraad Eethen, dorpsraad Andel, dorpsraad Almkerk, dorpsraad Meeuwen, Bewonersvereniging Noordwaard

Bedrijven

Fruitbedrijf Verkooijen, agrarisch bedrijf Millenaar, Dutch Nightcrawlers, Boeren Broekies, Arie Bouman Tuinplanten, Tibo Veen, D. van der Pol en Zonen, Schouten Europe, Bresc, BIZ Centrum Werkendam, gemengd bedrijf De Hoeve

Sportverenigingen

Voetbalvereniging Sparta '30, Noad '32 en GDC, Basketball vereniging Virtus, voetbalvereniging Altena, Wilhelmina '26, Paardensportvereniging PSV, Tennisvereniging Tios, Biesboschzwemmers, Tennisvereniging Woudrichem, Kozakken Boys, korfbalvereniging SKV, Gymnastiekvereniging LIOS, voetbalvereniging Achilles Veen, Muziekvereniging Irene, Jeu de Boules Altena, Tennisvereniging De Hei, voetbalvereniging Be Ready, GRC 14, voetbalvereniging Almkerk, turnvereniging Zilvermeeuw, WIK, Pantera Gym, voetbalvereniging Sleeuwijk, zwembad Bijtelskil, Hengelsportvereniging Groot Woudrichem, O.N.S., Beachsportvereniging, Sportraad Altena

Evenementenorganisaties

Zomerfeesten Almkerk en de Streekdagen

Andere organisaties

Kinderboerderij Werkendam, Andels Fanfare Corps, Brandweer Woudrichem, Bestuur De Bolderik, Stichting Ontwikkeling Altena, Stichting De Hoogt, Oorlogsmuseum Veen, Dierenambulance, Dorpshuis Meeuwen, Senioren Platform Altena, Muziekvereniging Kunst en Vriendschap, Stichting Reanimatie Altena, EHBO, huurdersvereniging Inbrengh, Diana Reiniers (Dussenaar), turnvereniging DGV, Dorpsraad Giessen-Rijswijk, ZLTO Altena Biesbosch, Scouting Hank, Korenmolen De Twee Gebroeders, Korenmolen De Hoop, de Soos, de Pomp en RTV Altena

HOOFDSTUK 10 WAT BEREIKTEN WE NIET EN WAT WEL

Wat kregen we (nog) niet voor elkaar?

In het vorige verkiezingsprogramma hebben we veel onderwerpen benoemd waar we werk van wilden maken. Niet op alle onderwerpen hebben we bereikt wat we wilden.

In alle eerlijkheid willen we die ook vermelden. Wat kregen we (nog) niet voor elkaar?

- ☹ Inzet van meer vrijwillige politie
- ☹ meer cameratoezicht
- ☹ de aanpak drugs van drugs gaat te traag
- ☹ de invoering van een zwem- en sportkaart
- ☹ vaststellen van beleid voor vrijkomende agrarische opstallen
- ☹ het instellen van een blijverslening
- ☹ een EHBO cursus voor alle kinderen
- ☹ er is nog onvoldoende voortgang op het mogelijk maken van tiny houses en andere alternatieve woonvormen
- ☹ de ontwikkeling van een schoolroute app
- ☹ een aangiftepunt van de politie in het gemeentehuis
- ☹ een centrale huisartsenpost in Altena: hier is wel onderzoek naar gedaan maar bleek niet haalbaar, wel wordt gekeken naar de mogelijkheden van een quick response

Waar hebben we ons voor ingezet en is uitgevoerd?

Almkerk

- ☺ toegankelijker maken voetpaden rond Altenahove, Burg. Blokstraat, Kruisstraat, Molenstraat
- ☺ maatregelen wateroverlast Emmickhovenseweg, Burg. Blokstraat
- ☺ veiliger T-splitsing Prov. weg Zuid/Emmickhovenseweg
- ☺ aanpak kruispunt Duijlweg/Midgraaf
- ☺ vernieuwen kruising Voorstraat/Dirk van Clevestraat
- ☺ fietsverlichting Woudrichemseweg-Almkerkseweg
- ☺ vernieuwen wegdek Buitenkade
- ☺ aanpak trottoirs Borchgravenstraat
- ☺ verharderen Boompjes
- ☺ vernieuwen fietspad Woudrichem-Almkerk
- ☺ vernieuwen wegdek en berm Midgraaf
- ☺ vernieuwen wegdek en berm Duijlweg
- ☺ vernieuwen brug Brugdam
- ☺ groen licht voor ontwikkeling Brede school/Verlaat
- ☺ kleding inzameling Altena door Kringloopcentrum

- ☺ aanleg bloemenweide begraafplaats Zoetelaarssteeg
- ☺ aanbieden papiercontainers
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)
- ☺ inzameling van snoei- en tuinafval bij Verschoor in de Midgraaf

Andel

- ☺ meerdere woningbouwprojecten (Bronkhorst, Amaliahof, dr. Esseveldlaan)
- ☺ realisatie rotonde N322/Maasdijk
- ☺ start asfalteren Maasdijk van Rotonde tot 't Zwaantje
- ☺ verlichting fietspad Parallelweg
- ☺ restauratie Romboutstoren
- ☺ aanleg beplanting in plantvakken Leilindenbomen
- ☺ vervangen 26 slechte Leilindenbomen
- ☺ ondersteuning aanleg Jeu de Boulesbaan
- ☺ aanleg tappunt drinkwater Romboutstoren
- ☺ aanleg extra waterkraan begraafplaats
- ☺ voorbereiding vrij liggend fietspad Middenweg
- ☺ verkeersmaatregelen Middenweg
- ☺ extra verlichting Neer Andelseweg
- ☺ fontein Romboutsplein
- ☺ aanbieden papiercontainers
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)

Babyloniëbroek

- ☺ Broeksestraat vernieuwd
- ☺ Hillsestraat vernieuwd
- ☺ planten eerste wereldboom
- ☺ aanleg glasvezel gerealiseerd
- ☺ realisatie wandelpad naar Lange Bruggert
- ☺ voorziening trekpontje over kanaal
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)

Biesbosch/Noordwaard

- ☺ aanpak Spieringsluis
- ☺ verharderen van de bermen in de bochten van diverse wegen Noordwaard
- ☺ periodieke verkeerscontroles en handhaving
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)

Drongelen

- ☺ herstraten Burgemeester Van der Schansstraat
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)
- ☺ veiliger oversteek voor fietsers bij entree van het dorp

Dussen

- ☺ vernieuwen Van der Dussenlaan
- ☺ vernieuwen Baansepolder
- ☺ vernieuwen Molenkade
- ☺ herstraten Aartswaardenstraat
- ☺ ondersteuning starterswoningen RK kerk
- ☺ inzameling van snoei- en tuinafval bij Verschoor in de Midgraaf
- ☺ inzamelstation Hank
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)
- ☺ onderzoek naar Altenasnelbus Kromme Nol-Hank via de N283

Eethen

- ☺ inrichting wandelpark De Lankert
- ☺ ondersteuning herinrichting buitenruimte dorps huis Teratina
- ☺ ondersteuning van de herinrichting van de buitenruimte van dorps huis Teratina
- ☺ aanpassen verkeersdrempel Raadhuisstraat
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)
- ☺ onderzoek naar Altenasnelbus Kromme Nol-Hank via de N283

Genderen

- ☺ vernieuwen Hoofdstraat
- ☺ ontwikkeling woningbouw Genderen Zuid
- ☺ realisatie Medisch Centrum
- ☺ aanleg extra parkeerplaatsen bij Hart van Genderen
- ☺ aanpassen voetpaden Hoofdstraat
- ☺ extra subsidie voor verenigingsgebouw 't dorps huis vanwege corona
- ☺ op orde brengen bluswatervoorziening in o.a. het Voompad
- ☺ voorbereiding nieuwbouw basisschool 't Fundament
- ☺ aanleg bloemenweide begraafplaats
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)
- ☺ onderzoek naar Altenasnelbus via N283

Giessen

- ☺ rotonde N322/Maasdijk
- ☺ vernieuwen Hogelandstraat
- ☺ vernieuwen Burgstraat
- ☺ vernieuwen Parallelweg
- ☺ realiseren winkelcentrum Parelplein
- ☺ verbeteren paden Almbos
- ☺ verbeteren doorstroming milieustation Giessen
- ☺ ruimere openingstijden milieustations
- ☺ aanbieden papiercontainers

Hank

- ☺ restauratie brug Jannezand
- ☺ verbeteren padenstructuur naar Jannezandbrug
- ☺ vernieuwen Korenstraat
- ☺ voorbereidingen vrijliggend fietspad Jachtsloot
- ☺ ondersteunen vrijwilligersinitiatief Afvalinzamelstation
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)
- ☺ vernieuwen Julianastraat
- ☺ rolstoelpad Vissershang
- ☺ ondersteuning initiatief Pluktuin
- ☺ verkeersremmende maatregelen Kerkstraat
- ☺ ontwikkeling woningbouw Roode Camer
- ☺ verbeteren bermen Kortveldsesteeg
- ☺ onderzoek naar Altenasnelbus via N283

Nieuwendijk

- ☺ nieuwbouw brede school
- ☺ financiële ondersteuning vernieuwing aula begraafplaats
- ☺ ontwikkeling woningbouw Westerhei
- ☺ realiseren maatregelen tegen wateroverlast
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)
- ☺ inzamelstation Hank
- ☺ ondersteuning XiniX

Oudendijk

- ☺ fietsverlichting Jan Spieringweg
- ☺ vernieuwen wegdek Middelvaart
- ☺ aanbieden papiercontainers
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)

Meeuwen

- ☺ aanpak Dorpsstraat
- ☺ aanleg glasvezel
- ☺ vernieuwen Bosschen
- ☺ ondersteuning jongerenproject Dorpshuis
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)
- ☺ onderzoek naar Altenasnelbus Kromme nol-Hank via N283

Rijswijk

- ☺ maatregelen Wateroverlast Slagboomstraat eo
- ☺ vernieuwen Van Ballegooienhof, Nieuwstraat
- ☺ herstraten kruispunt Rijswijksesteeg-Gherstkamp
- ☺ vernieuwen Slagboomstraat
- ☺ vernieuwen Drie Zalmen
- ☺ vernieuwen Almweg
- ☺ verlichting fietspad Rijswijk-Woudrichem
- ☺ realiseren winkelcentrum Parelplein
- ☺ aanleg speeltuin De Jager
- ☺ aanbieden papiercontainers
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)

Sleeuwijk

- ☺ herinrichting omgeving ijsbaan
- ☺ maatregelen wateroverlast
- ☺ uitbreiden het nieuwe fort
- ☺ herontwikkeling Verschoorschool
- ☺ herstraten Van Arkelstraat, Florushoeve, Tienhont, Gerecht en Witte Huis Vijfmorgen, Griendweg
- ☺ herstraten Vlietstraat, Eikenlaan, Oudland van Altenastraat
- ☺ ontwikkeling wijkpark De Banne
- ☺ aanleg speeltuin Notenlaan
- ☺ atletiekbaan

- ☺ aanpak verkeersluwere Jan Spieringweg
- ☺ aanpak Rijksstraatweg tussen Zandpad en Woudrichemsedijk
- ☺ aanleg bloemenweide begraafplaats
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)

Uitwijk

- ☺ verharden voetpad Wijde Alm
- ☺ aanleg ruiterroute
- ☺ vernieuwen Poortweg
- ☺ realisatie Glasvezel
- ☺ aanbieden papiercontainers
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)

Waardhuizen

- ☺ afronding Herbestrating Waardhuizen
- ☺ vernieuwen Waardhuizenseweg
- ☺ verharden Kooiweg
- ☺ realisatie Glasvezel
- ☺ aanbieden papiercontainers
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)

Uppel

- ☺ bestrating Groene Steeg
- ☺ verharden Uppelsesteeg
- ☺ aanbieden papier containers
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)
- ☺ inzameling van snoei- en tuinafval bij Verschoor in de Midgraaf

Veen

- ☺ herstraten kruispunt Witboomstraat
- ☺ herstraten trottoir Nieuwstraat
- ☺ herstraten Witboomstraat
- ☺ natuurontwikkeling De Venen
- ☺ ontwikkeling woningbouw Den Eng
- ☺ ontwikkeling woningbouw Nieuwstraat
- ☺ vernieuwen wegdek Grotestraat
- ☺ ontwikkeling waterfront De Veene

- ☺ aanleg glasvezel Maasdijk
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)

Werkendam

- ☺ herstraten Burcht en Molenplein
- ☺ ontwikkeling woningbouw De Burcht
- ☺ realisatie doorsteek naar Hoogstraat
- ☺ aankoop tuin De Burcht
- ☺ ontwikkelen nieuwbouw Achter de Schans
- ☺ herstraten Kerckelant-Laantje
- ☺ maatregelen wateroverlast
- ☺ realisatie Groene Ruige Ruimte
- ☺ vernieuwen wegdek Dijkgraaf Den Dekkerweg en Schans
- ☺ fietspad Borcharenweg
- ☺ vernieuwen wegdek Vierlinghstraat
- ☺ vernieuwen wegdek Draepkilweg
- ☺ vernieuwen Monnikkenhoef en bermen
- ☺ nieuw wegdek Sportlaan
- ☺ restauratie Vervoorne molen
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)

Woudrichem

- ☺ verharden Petterpad
- ☺ vernieuwen fietspad Woudrichem Almkerk
- ☺ fietsverlichting Woudrichemseweg
- ☺ watermaatregelen Kloosterhof en Vissersdijk
- ☺ vernieuwen wegdek en herstraten Middelvaart
- ☺ herstraten Van der Lelystraat
- ☺ vernieuwen speeltuin vesting
- ☺ vernieuwen parkeerplaats Bolwerk
- ☺ vernieuwen pad naar voetveer
- ☺ verlichting fietspad Woudrichem-Rijswijk
- ☺ aanbieden papiercontainers
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)

Wijk en Aalburg

- ☺ herstraten Grote Kerkstraat
- ☺ natuurontwikkeling de Wijkse Bol
- ☺ aanleg extra parkeerplaatsen NOAD
- ☺ vernieuwen Schoolstraat
- ☺ vernieuwen Wijksestraat
- ☺ ontwikkeling woningbouw terrein Altena, Spijk en Alad
- ☺ renovatie d'Alburcht
- ☺ extra parkeerplaatsen Marktpllein
- ☺ nieuw wegdek Spijk
- ☺ ruimere openingstijden van de milieustations (oa een avondopenstelling)
- ☺ onderzoek naar Altenasnelbus via N283